

Çin-Azərbaycan strateji əməkdaşlığı hansı perspektivlər vəd edir?



Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

Xəbər verildiyi kimi, iyulun 3-də Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Astanada keçirilən Zirvə toplantısı çərçivəsində Azərbaycan və Çin liderlərinin görüşü çərçivəsində dövlət rəhbərləri İlham Əliyev və Si Cinpin tərəfindən "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın qurulması haqqında Birgə Bəyannamə" qəbul olunub.

Bəyannamədə Azərbaycanın Çinin təklif etdiyi global inkişaf, global təhlükəsizlik və global sivilizasiya təşəbbüsünü dəstəklədiyi, 2030-cu ilə qədər Dayanıqlı İnkişaf Gündəliyinin icrasını sürətləndirmək və beynəlxalq və regional təhlükəsizlik və sabitliyi birgə qorumaq üçün bu təşəbbüslər çərçivəsində əməkdaşlıqda fəal iştirak etməyə hazır olduğunu bildirdi.

İki ölkə liderlərinin görüşündə Çin Xalq Respublikasının Sədri Si Cinpin deyib ki, ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq səmərəli nəticələr verib və daha zəngin strateji məzmunu çatıb: "Bu gün biz Birgə Bəyannamə qəbul etməklə ikitərəfli əlaqələrimizi strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldəcəyimiz bəyan edirik. Bu, həm də yeni bir başlanğıc nöqtəsidir. Biz xalqlarımızın rifahı naminə qarşılıqlı dəstəyi artırmağa davam edəcəyik".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev də bildirdi ki, bu bəyannamə Çin və Azərbaycanı rəsmi olaraq strateji tərəfdaşlara çevirir: "Biz gələcəkdə də fəal qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək, ikitərəfli əlaqələri bütün istiqamətlər üzrə möhkəmləndirmək niyyətindəyik. Qeyd etmək istərdim ki, investisiya əməkdaşlığının perspektivləri artıq əyani şəkildə görünür. Son hadisələr arasında elektromobillərin və elektrobussların tanınmış istehsalçısı- Çinin "BYD" şirkətinin Azərbaycanın strateji tərəfdaşı seçilməsini qeyd etmək istərdim. Əməkdaşlığın, elektrobussların və digər elektromobillərin birgə istehsalının ilk addımı olaraq müvafiq sənədlər imzalanıb".

Görüşdə Orta Dəhliz çərçivəsində Azərbaycan ilə Çin arasında əməkdaşlığa toxunularaq, bu dəhlizin rəqəmsallaşdırılmasının onun Mərkəzi Asiya ölkələrindən Qərb istiqamətinə, eyni zamanda, Qərb istiqamətindən də Çinə və Mərkəzi Asiyaya yüklərin həcmiminin artmasına müsbət təsir göstərməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Turizm sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi və insanlar arasında təmasların artırılması məqsədilə Azərbaycanın birərəfli qaydada Çin vətəndaşlarına münasibətdə vizaların aradan qaldırılması qeyd edilərək, bunun da ölkələrimiz və insanlar arasında təmaslara ciddi təkan verəcəyinə ümidvarlıq ifadə olunub. Si Cinpin bildirdi ki, Çin tərəfi də Azərbaycan vətəndaşlarına münasibətdə vizasız gediş-gəlişin təbii olunması məsələsini nəzərdən keçirəcək ki, ölkələrimiz və insanlar arasında təmaslar daha da çoxalsın.



Görüşdə Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatında Azərbaycanın statusunun artırılmasının Çin tərəfindən dəstəkləndiyi vurğulanıb, gələn il Çinin sədrliyi çərçivəsində bu məsələyə xüsusi diqqət yetiriləcəyi bildirilib.

Azərbaycanın "Bir kəmə, bir yol" layihəsini dəstəkləyən və buna



qoşulan ilk dövlətlərdən biri olduğu vurğulanıb, ölkəmizin nəqliyyat-logistika imkanları, bu sahəyə hazırda Azərbaycanın investisiyalar qoyduğu və daim onu təkmilləşdirməsi sahəsində qazandığı uğurları qeyd edilib. Bu xüsusda, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu xəttinin ötürücülük imkanlarının 5 milyon tona, Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının yükəşirmə qabiliyyətinin 15 milyon tondan 25 milyon tona çatdırılması vurğulanıb. Prezident İlham Əliyev ölkəmizin ŞƏT ilə əməkdaşlığını dəstəklədiyi kimi, BRICS-lə də əməkdaşlığının inkişafına yaxından dəstək verdiyinə görə Çinə təşəkkürünü bildirib. Si Cinpin Azərbaycan Prezidentini Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Çində keçiriləcək Zirvə toplantısına, Çinə dövlət səfərinə, İlham Əliyev də ÇXR Sədrini uyğun vaxtda ölkəmizə rəsmi səfərə dəvət edib.

Qeyd etməliyik ki, Çin son illər Azərbaycanla tək enerji sektorunda deyil, eləcə də, sənaye, kənd təsərrüfatı, ticarət, turizm, İKT, tranzit, logistika, yüksək texnologiya, maşınqayırma və s. kimi qeyri-neft sektoruna aid iqtisadi layihələrdə əməkdaşlıq edir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycan ilə Çin arasında iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi, bu sahədəki problemlərin həlli məqsədilə Hökumətlərarası İqtisadi Komissiya yaradılıb.



və Göyçayda aqro-logistik sənaye parklarının yaradılması, Azerbaijan Digital HUB proqramı çərçivəsində Asiya-Avropa telekommunikasiya

rın həcmi 90% artaraq 2 milyon tonu keçib. Zəngəzur dəhlizinin açılmasından sonra bu tranzit həcmində 5-8 milyon ton artması gözlənilir. Azərbaycan artıq Çinin 6 şəhərində ticarət evi açıb, bununla da Çin bazarında öz məhsullarını təşviq etməyə çalışır. Həmçinin Çin Xalq Respublikasından Azərbaycana ixracın davamlı artması müşahidə olunur.

Son illərdə Azərbaycanın Çin arasında səmərəli investisiya əməkdaşlığı həyata keçirilib. Çin şirkətlərinin Azərbaycanda fəaliyyəti sənaye, enerji, infrastruktur, informasiya texnologiyaları, ticarət, kənd təsərrüfatı və digər sahələri əhatə edir. Çinin 1995-ci ildən indiyədək Azərbaycana yatırdığı birbaşa sərmayənin həcmi 1 milyard, Azərbaycanın Çinə yatırdığı sərmayənin həcmi isə 2 milyard dollar civarındadır. Azərbaycanda Çin investisiyalı 275 şirkət fəaliyyət göstərir.

Çin şirkətləri Azərbaycanın işğaldan azad edilən ərazilərində başlanan infrastruktur layihələrində iştirak edir. "Huawei" şirkəti isə artıq bu regionda "ağıllı kənd" və "ağıllı şəhər" layihələrinin icrasına başlayıb.

Azərbaycan bərpaulunan enerji mənbələri üzrə də yüksək potensiala malik ölkələrdəndir. Son vaxtlar bu istiqamətdə xeyli iş görülüb və reallaşdırılan layihələrin dairəsi getdikcə genişləndirilir. Bu istiqamətdə Çin şirkətləri ilə də birgə layihələr həyata keçirilir. İki ölkə üçün ticari-iqtisadi və tranzit-logistika yönümlü layihələrin reallaşdırılması ilə yanaşı, eyni zamanda, həm də elm, texnika, texnologiya, İTK, rəqəmsallaşdırma, eləcə də mədəni-humanitar sahələrdə də fəaliyyətin genişlənməsi prosesi gedir.

Azərbaycan Respublikasının "Bir kəmə, bir yol" strategiyası üçün vacib ölkə olduğunu Çin rəsmiləri hər zaman qeyd edir. Bu gündə Azərbaycanın Çin vətəndaşları üçün sadələşdirilmiş viza proseduru tətbiq edirdi. İldə təxmin 20 min çinli turist Azərbaycana səfər edirdi. Çindən viza tələbinin ləğv olunması həm çinli turistlərin ölkəmizə gəlişini artıracaq, həm də Çin investorlarının ölkəmizin iqtisadiyyatına sərmayə qoymasını stimullaşdıracaq.

Dünyanın 1-ci iqtisadiyyatı, 3 ən böyük fövqəldövlətdən biri, nəhəng elm və texnologiya mərkəzi olan Çinlə Azərbaycanın strateji əməkdaşlığı ölkəmizin dünyada siyasi və iqtisadi nüfuzunun daha da artmasına töhfə verəcək. Çin texnologiyalarının Azərbaycana gətirilməsi ilə, ölkəmiz dünyanın müasir texnoloji mərkəzlərindən birinə çevrilə bilər. Ümumiyyətlə bu strateji əməkdaşlıqdan hər iki ölkə faydalanacaq.

Elçin Bayramlı